

Sygn. akt I ACa 1126/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 maja 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Baran
Sędziowie:	SSA Anna Kowacz-Braun SSA Paweł Rygiel (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 14 maja 2019 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa **A. B.**

przeciwko **K. M., G. W., R. B.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda, pozwanych G. W. i R. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 21 marca 2018 r. sygn. akt I C 612/14

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że kwotę 505.239,78 zł zastępuje kwotą 530.830,78 zł (pięćset trzydzieści tysięcy osiemset trzydzieści złotych 78/100), a kwotę 5.239,78 zł zastępuje kwotą 30.830,78 (trzydzieści tysięcy osiemset trzydzieści złotych 78/100);**
- 2. w pozostałej części apelację powoda oddala;**
- 3. oddala w całości apelacje pozwanych;**
- 4. zasądza od pozwanych G. W. i R. B. solidarnie na rzecz powoda kwotę 8.100 zł (osiem tysięcy sto złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;**
- 5. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Kielcach na rzecz kuratora ustanowionego dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego G. W. adwokata P. M., tytułem wynagrodzenia, kwotę 3.240 zł (trzy tysiące dwieście czterdzieści złotych);**

6. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Kielcach na rzecz adwokata J. Z. kwotę 6.642 zł, w tym 1.242 zł podatku od towarów i usług, tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Anna Kowacz-Braun SSA Barbara Baran SSA Paweł Rygiel

sygn. akt I ACa 1126/18

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 14 maja 2019 r.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy:

- zasądził od pozwanych K. M., G. W. i R. B. solidarnie na rzecz powoda A. B. kwotę 505.239,78 zł z odsetkami w wysokości ustawowej od kwoty 5.239,78 zł od dnia 4 marca 2014 roku do dnia zapłaty, przy czym od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty z odsetkami ustawowymi za opóźnienie;
- oddalił powództwo w pozostałej części;
- rozliczył koszty sądowe i koszty procesu.

Sąd I instancji ustalił, że w dniu 12 stycznia 2008 r. A. B. został pobity przez pozwanych, a w wyniku tego pobicia powód doznał urazu czaszkowo – mózgowego ze stłuczeniem mózgu, krwotokiem podpajeczynówkowym i krwinkami przymózgowymi z następowym niedowładem czterokończynowym z prawostronną lateralizacją i afazją mieszaną oraz objawami zespołu mózdkowego i rzekomoopuszkowego a także zaburzeniami osobowości. Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 26 kwietnia 2010 r. K. M., G. W. i R. B. zostali uznani za winnych tego czynu.

Sąd poczynił szczegółowe ustalenia dotyczące przebiegu leczenia i rehabilitacji powoda, w tym wskazał placówki medyczne, w których A. B. przebywał, z odnotowaniem sposobu leczenia. Wskazał także, że w okresach od 14 lipca do 1 sierpnia 2008 r., od 27 lipca do 14 sierpnia 2009 r., od 20 maja do 11 czerwca 2010 r., od 4 kwietnia do 17 maja 2011 r., od 7 listopada do 28 listopada 2011 r., od 13 czerwca do 3 lipca 2012 r., od 11 marca do 22 kwietnia 2013 r., od 7 kwietnia do 28 kwietnia 2014 r., od 7 kwietnia do 27 kwietnia 2015 r. powód był poddawany rehabilitacji w Ośrodku (...) przy (...) Centrum Onkologii w K.. Na rehabilitację zawożony był przez żonę. Koszty związane z dojazdami w okresie od 2010 do 2015 roku wyniosły 1.203,20 zł. Powód korzystał także z prywatnych wizyt u specjalisty chorób wewnętrznych i neurologa oraz refundowanych przez NFZ wizyt u stomatologa. Koszt wizyty u neurologa wynosił 100 zł, zaś wydatki związane z dojazdem na trzy wizyty łącznie 10,80 zł.

Dalej Sąd wskazał, że aktualnie powód pozostaje w logicznym kontakcie słownym. Jest zorientowany auto i allopsychicznie. Psychoruchowo pozostaje nieco spowolniony. Mowa jest spowolniona z cechami dyzartrii, wypowiedzi są proste i logiczne, składnia poprawna. W zakresie nn czaszkowych występuje asymetria dolnej części twarzy na niekorzyść strony lewej. Powód ma bardzo osłabiony słuch na lewo ucho. Wyraźnie obniżona jest sprawność kończyn prawych, bardzo dyskretnie lewych – niesprawność głównie w lewej kończynie dolnej. Powód porusza się za pomocą laski lub podtrzymuje się sprzętów, chód jest spastyczny, lekko koszący prawą kończyną dolną. Czucie powierzchniowe jest osłabione na twarzy i kończynach po stronie lewej, czucie głębokie jest zachowane. Napięcie mięśniowe jest globalnie wzmożone, głównie w zakresie kończyn dolnych z prawostronną lateralizacją i w prawej kończynie górnej. Odruchy ścięgnowe są na granicy lekkiego wygórowania, zwłaszcza w kończynach dolnych z prawostronną lateralizacją i z lewej kończyny górnej. Występuje dysmetria prawostronna, głównie w zakresie prawej kończyny górnej.

Bezpośrednio po urazie powód wymagał długotrwałej, wielogodzinnej opieki osób drugich, nie był bowiem zdolny do samodzielnej egzystencji. Obecnie wymaga pomocy doraźnej, w czynnościach złożonych, przez dwie godziny dziennie. Samoobsługa podstawowa u powoda jest zachowana. Nie wymaga karmienia. Powód może przebywać w domu bez obecności osób trzecich. Miewa okresowe problemy z polykaniem, głównie płynów i twardych pokarmów stałych. Od

czasu usunięcia gastrostomii odżywczej nastąpiła duża poprawa, jednakże nieznaczne problemy pozostały. U powoda utrzymują się niewielkie objawy zespołu rzekomoopuszkowego. Zachodzi duże prawdopodobieństwo, że obecny stan pozostanie z uwagi na wiek powoda i stopniowe objawy naturalnego procesu starzenia się organizmu.

Pod względem neurologicznym powód doznał 40 % trwałego uszczerbku na zdrowiu związanego ze średniego stopnia niedowładem prawostronnym, 10 % trwałego uszczerbku na zdrowiu związanego z dyskretnym niedowładem lewostronnym oraz 10 % trwałego uszczerbku na zdrowiu w związku z utrzymującym się zespołem rzekomoopuszkowym z zaburzeniami połykania, mowy i oddechu. Z przyczyn neurologicznych oraz z uwagi na stan psychiczny wynikający z urazu czaszkowo - mózgowego konieczne było stosowanie leków. Łączny koszt zakupu leków wyniósł 2.283,41 zł. Konieczny był także zakup laski inwalidzkiej – 29 zł i laski uniwersalnej – 55 zł.

Z uwagi na zespół rzekomoopuszkowy i wynikające z niego trudności z połykaniem pokarmów stałych i płynów konieczne było stosowanie żywności przetworzonej i rozdrobnionej oraz płynów z zagęszczaczem. Pokarm musiał być bardziej kaloryczny i witaminizowany.

Sąd ustalił, że jednym z skutków pobicia powoda jest niedowład spastyczny czterokończynowy. Powód odczuwa ból lewej kończyny dolnej, występują znaczne trudności w poruszaniu się. Po nocnym wypoczynku powód rozpoczyna poruszanie opierając o podłogę ręce i kolana. Po kilku minutach przy pomocy innych osób osiąga pozycję wyprostowaną a następnie osiąga koordynację i może poruszać się przy pomocy laski ortopedycznej. U powoda występuje wzmożone napięcie mięśni, głównie kończyny górnej i dolnej lewej. Chód jest spastyczny, wyrok wykonywany jest z oporem, nieco opóźniony, z nieharmonijnym zgięciem stawów kolanowych, bez wyraźnej fazy odbicia z pełnym ustawieniem stóp na podłożu.

W związku z niedowładem spastycznym czterokończynowym nie jest wymagane stosowanie przez powoda specjalnej diety i odżywiania. Nie jest w stanie wykonać samodzielnie prac domowych oraz pozadomowych koniecznych do przeżycia. W chwili obecnej powód wymaga pomocy przez 2 godziny dziennie. Konieczne było częściowe przystosowanie mieszkania do potrzeb powoda jako osoby niepełnosprawnej. Zasadny był zakup leków przeciwbólowych takich jak:(...)

Z punktu widzenia laryngologicznego powód doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości: 1 % - uszkodzenie nosa bez zaburzeń oddychania i powonienia, 5 %- uszkodzenie szyi, krtani, tchawicy - uszkodzenie gardła z upośledzeniem funkcji z zaburzeniami połykania, 40% - zaburzenia mowy pod postacią afazji znacznego stopnia utrudniającej porozumiewanie się, 5 %- pogorszenie słuchu ucha lewego po urazie.

Powód wymaga opieki osoby drugiej w dowożeniu na rehabilitację logopedyczną - foniatryczną i okresowe badania laryngologiczne. Po wykonanej tracheostomii często występują u niego infekcje górnych i dolnych dróg oddechowych ze względu na miejscowe zwężenie tchawicy. Konieczne jest wówczas stosowanie leków. Koszt zakupu leków w okresie od 2010 do 2015 roku wyniósł 1.358,37 zł. Powód nie wymaga respiratora ani też innej formy zaopatrzenia w tlen. Zasadnym jest aby w domu powoda był nawilżacz powietrza, a pokarmy były przygotowywane przy pomocy blendera, miksera czy też sprzętu kuchennego rozdrabniającego pokarm.

Psychiatrycznym następstwem pobicia powoda jest organiczne uszkodzenie OUN pod postacią organicznych zaburzeń osobowości z deficytem funkcji poznawczych. Objawia się to u powoda spowolnieniem psychoruchowym, utrudnionym kontaktem, mową skandowaną, stopniem afektu, osłabieniem koncentracji uwagi i pamięci, zaburzeniami orientacji w czasie, skłonnością do drażliwości, wybuchowości, wzmożoną pobudliwością nerwową, zaburzonym krytycyzmem. Okresowo u powoda występują zaburzenia snu, uczucie smutku, przygnębienia spowodowane poczuciem zmniejszonej sprawności psychofizycznej. Wymienione objawy wpływają w istotny sposób na codzienne funkcjonowanie powoda. Wymaga on opieki osób drugich. Z psychiatrycznego punktu widzenia wysokość trwałego uszczerbku na zdrowiu powoda wynosi 20 %.

Powód regularnie 2-3 razy do roku jest poddawany rehabilitacji dziennej w (...) Centrum Onkologii. Powód ma problemy z poruszaniem się, potrzebuje pomocy laski. Największym utrudnieniem są zaburzenia równowagi

i spastyczność, które przyczyniają się do zwiększonego ryzyka upadków. Na skutek narastającej spastyczności brak jest prawidłowej funkcji przetaczania stopy, niedostateczne zgięcie stawu kolanowego i wyprost stawu biodrowego w kończynie dolnej prawej zwiększają ryzyko upadku. Spastyczność narasta w momencie wykonywania ruchów celowych. Siła mięśniowa powoda jest prawidłowa, prawidłowa jest także bierna i czynna ruchomość stawów. Utrudnione jest wykonywanie ruchów precyzyjnych. Powód wymaga dalszej rehabilitacji aby utrzymać uzyskaną sprawność. Celowy był zakup sprzętu rehabilitacyjnego oraz przystosowanie mieszkania dla potrzeb osoby niepełnosprawnej.

Sąd wskazał także, że postanowieniem z dnia 22 marca 2010 r. Sąd Rejonowy w K. przyznał A. B. z sum budżetowych Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w K. kompensatę w wysokości 12.000 zł.

W dacie zdarzenia A. B. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) jako operator ładowarki i koparki w pełnym wymiarze czasu pracy. Wynagrodzenie wynosiło 10 zł za jedną godzinę pracy.

Orzeczeniem Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 6 października 2015 r. powód został uznany za trwale całkowicie niezdolnego do pracy oraz za niezdolnego do samodzielnej egzystencji do dnia 31 października 2018 roku. Z kolei orzeczeniem Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w K. z dnia 25 lipca 2017 roku A. B. został zaliczony na stałe do znacznego stopnia niepełnosprawności. Z treści orzeczenia wynika, że powód jest niezdolny do pracy, wymaga korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych a także stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Na podstawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. o waloryzacji renty z dnia 1 marca 2017 roku powodowi wypłacana jest renta w kwocie 1.609,36 zł oraz dodatek pielęgnacyjny w kwocie 209,59 zł.

Sąd ustalił ponadto, że pozwany K. M. ma (...) lat, odbywa karę pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w N.. Koniec kary przypada na dzień 9 marca 2019 roku. Od października 2017 roku zatrudniony jest nieodpłatnie. Nie posiada nieruchomości, ruchomości o wartości powyżej 5.000 zł, papierów wartościowych ani lokat. Nie posiada oszczędności. Na koncie alokacyjnym w Zakładzie Karnym ma zgromadzone środki w wysokości do 1.000zł. Od 2004 roku zobowiązany jest do płacenia alimentów w kwocie 500 zł na rzecz syna B. M. oraz od 2017 roku w kwocie 500 zł na rzecz syna F. Z.. Zaległość z tytułu alimentów wynosi około 40.000 zł. Zanim pozwany zaczął odbywać karę pracował dorywczo, osiągał dochód w kwocie około 1.000 zł. Zarejestrowany był jako osoba bezrobotna, nie otrzymywał zasiłku dla bezrobotnych. Pozwany jest kawalerem, ma wykształcenie podstawowe, nie posiada wyuczonego zawodu. Pozwany przekazał na rzecz powoda kwotę 2.000 zł.

W tym stanie rzeczy, odwołując się do treści art. 415 k.c., Sąd uznał zgłoszone roszczenia powoda za uzasadnione. Wskazał przy tym, że z mocy art. 11 k.p.c. jest związany ustaleniami wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa. W konsekwencji zasadne jest przyjęcie, że pozwani dokonali pobicia powoda i spowodowali u niego obrażenia skutkujące ciężkim, wynikającym z ustaleń faktycznych uszczerbkiem na zdrowiu. Pomiędzy tym zdarzeniem a uszczerbkiem, jakiego doznał powód zachodzi adekwatny związek przyczynowy.

Odnosząc treść art. 445 § 1 k.c. oraz prezentując wywody dotyczące wykładni wynikających z tego przepisu przesłanek, jak też odwołując się do ustalonego stanu faktycznego, Sąd Okręgowy uznał, że odpowiednią sumą zadośćuczynienia należną od pozwanych powodowi, z uwzględnieniem stopnia doznanej przez powoda krzywdy, jest kwota 500.000 zł.

Sąd uznał także za zasadne roszczenie powoda o zasądzenie odszkodowania w zakresie kwoty 5.239,78 zł, jako znajdującego uzasadnienie w treści art. 444 § 1 k.c. Od zasądzonej z tego tytułu kwoty Sąd naliczył odsetki zgodnie z żądaniem od dnia wniesienia pozwu, a to na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. i art. 455 k.c.

W pozostałej części żądanie o zasądzenie odszkodowania Sąd oddalił. Wskazał przy tym, że jakkolwiek z opinii biegłych wynika zasadność zakupu blendera, miksera, nawilzacza powietrza, odzieży do rehabilitacji i obuwia, sprzętu do rehabilitacji, konieczność przyjmowania przez powoda pokarmów bardziej kalorycznych i witaminizowanych - to brak

jest możliwości weryfikacji kwot wskazanych przez powoda. Nie zostały także wykazane wydatki poniesione przez powoda na prywatną rehabilitację, zakwaterowanie żony w czasie pobytu powoda w szpitalach w S. i w K., ani też na remont domu związany z przystosowaniem go dla potrzeb osoby niepełnosprawnej. Wskazane kwoty są hipotetyczne i nie poparte żadnymi dowodami.

Za całkowicie niezasadne Sąd uznał odszkodowanie związane z kosztami utrzymania samochodu i jego remontami, jak też wywodzone z wydatków poniesionych na wizyty kardiologiczne.

Sąd oddalił także żądanie o zasądzenie renty.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c.

Od powyższego orzeczenia apelacje wnieśli powód oraz pozwani G. W. i R. B..

Powód, zaskarżając wyrok w części oddalającej roszczenie o zapłatę odszkodowania co do kwoty 36.716 zł, zarzucił:

- naruszenie prawa procesowego tj. art. 233 § 1 k.p.c., przez rażące naruszenie zasad logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego, polegające na nie uwzględnieniu przeciętnych cen rynkowych należnych za rzeczy faktycznie nabyte, świadczoną prywatną rehabilitację oraz zakwaterowanie żony powoda w czasie jego pobytu w placówkach medycznych, będącymi koniecznymi ze względu na stan zdrowia powoda wynikający z pobicia, z uwagi na nieprzedstawienie rachunków, w sytuacji uznania zasadności i faktu zakupu blendera, miksera, nawilżacza powietrza, odzieży do rehabilitacji i obuwia, sprzętu do rehabilitacji, konieczności przeprowadzenia odpowiedniego remontu oraz konieczności przyjmowania przez powoda pokarmów bardziej kalorycznych i witaminizowanych;

- błąd w ustaleniach faktycznych mający istotny wpływ na wynik sprawy, a polegający na przyjęciu, iż brak jest związku pomiędzy kosztami wynikającymi z zakupu samochodu oraz jego eksploatacji a wywołanym rozstrojem zdrowia powoda.

W uwzględnieniu podniesionych zarzutów apelujący A. B. wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i zasądzenie na rzecz powoda odszkodowania w dalszej części, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Wniósł o zasądzenie kosztów postępowania.

Pozwany R. B., zaskarżając wyrok w części uwzględniającej powództwo ponad kwotę 200.000 zł, zarzucił naruszenie prawa materialnego tj. art. 445 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i uznanie sumy 500.000 zł za „sumę odpowiednią” w rozumieniu tego przepisu. Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części zasądzonej kwotę zadośćuczynienia przyznanego powodowi poprzez oddalenie powództwa w części przekraczającej kwotę 200.000 zł oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu.

Pozwany G. W. zaskarżył wyrok w części uwzględniającej zasądzenie zadośćuczynienia ponad kwotę 50.000 zł. Zarzucił naruszenie prawa materialnego, a to art. 445 § 1 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, a w konsekwencji niewłaściwe przyjęcie, że adekwatną kwota zadośćuczynienia dla powoda będzie kwota 500.000 zł w sytuacji, gdy kwota ta jest nadmierną, a jej nieproporcjonalność do wyrządzonej szkody jest wyraźna i rażąca, prowadząc do nieuzasadnionego wzbogacenia powoda. Wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa ponad kwotę 50.000 zł., ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia do ponownego rozpoznania.

Pozwany G. W. wniósł o oddalenie apelacji powoda.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacje obu pozwanych są bezzasadne.

Ustalenia obejmujące okoliczności faktyczne istotne dla oceny stopnia krzywdy powoda, warunkujące ocenę co do wysokości sumy zadośćuczynienia, nie budzą wątpliwości. W szczególności, z mocy art. 11 k.p.c. Sąd w niniejszej sprawie jest związany ustaleniami wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego

pozwanym. Tym samym nie mogą być w sprawie kwestionowane okoliczności zdarzenia, w wyniku którego powód doznał szkody. Z kolei fakty dotyczące skutków pobicia powoda przez pozwanym, przebiegu jego leczenia oraz obecnego stanu zdrowia A. B., będącego wynikiem zdarzenia, za które odpowiedzialność ponoszą apelujący pozwanym, są bezsporne. W tym stanie rzeczy ustalenia w tej części Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne.

Stosownie do art. 445 § 1 k.c., zadośćuczynienie, stanowiące formę rekompensaty pieniężnej z tytułu doznanej szkody niemajątkowej, ma być "odpowiednie" do doznanej krzywdy, którą określa się przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności sprawy, w szczególności rozmiaru cierpień fizycznych i psychicznych oraz skutków uszczerbku zdrowia na przyszłość. Zespół tych okoliczności stanowi podstawę faktyczną określenia zadośćuczynienia, zarówno przy precyzowaniu żądania przez poszkodowanego, jak i przy wyrokowaniu. W odniesieniu do zadośćuczynienia pieniężnego z art. 445 § 1 k.c. funkcja kompensacyjna musi być rozumiana szeroko, albowiem obejmuje zarówno cierpienia fizyczne, jak i sferę psychiczną poszkodowanego. Wysokość zadośćuczynienia odpowiadająca doznanej krzywdzie powinna być odczuwalna dla poszkodowanego i przynosić mu równowagę emocjonalną, naruszoną przez doznane cierpienia psychiczne (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2008r., sygn. akt II CSK 536/07, LEX nr 461725).

Kryteria istotne przy ustalaniu "odpowiedniej" sumy zadośćuczynienia to w szczególności: rodzaj naruszonego dobra, zakres i rodzaj rozstroju zdrowia, czas trwania cierpień, wiek pokrzywdzonego, intensywność ujemnych doznań fizycznych i psychicznych, rokowania na przyszłość, stopień winy sprawcy.

Zważyć zatem należy, że u powoda doszło do naruszenia jednego z podstawowych dóbr – zdrowia, a zakres doznanych obrażeń był znaczny, skutkujący nie tylko długotrwałością leczenia, lecz także nieodwracalnymi dla zdrowia powoda skutkami. Tak z zakresem i rodzajem obrażeń, jak i sposobem leczenia, związany był znaczny stopień cierpień fizycznych i psychicznych. Nadto u powoda doszło do trwałych i nieodwracalnych negatywnych skutków, w wyniku czego jest on niezdolny do pracy oraz niezdolny do samodzielnej egzystencji. Wymaga pomocy osób trzecich. Zachodzi konieczność jego dalszej rehabilitacji. Zakres doznanych obrażeń oraz wynikające stąd skutki wskazują, iż doszło do całkowitej degradacji dotychczasowego sposobu życia powoda. W sposób istotny i trwały doszło do ograniczenia jego aktywności życiowej. Podkreślić przy tym należy, że w chwili pobicia powód był osobą aktywną zawodowo, realizującą różnego rodzaju aktywności życiowe.

Na wysokość przyznanej powodowi sumy zadośćuczynienia muszą mieć wpływ także okoliczności, w których doszło do przedmiotowego zdarzenia. Czyn pozwanym był rażąco naganny. Kryminalne źródło szkody powoda, przy sposobie działania pozwanym, musi uwzględniać konieczność przyjęcia wyższego stopnia należnej powodowi rekompensaty, jak też odpowiedniej sankcji dla pozwanym. Nie bez znaczenia jest także postawa pozwanym po zdarzeniu, ukierunkowana na uniknięcie odpowiedzialności wobec powoda i zmierzająca do zakwestionowania zasadności udzielenia przez nich powodowi rekompensaty we właściwych granicach.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny w pełni podziela rozważania Sądu Okręgowego co do okoliczności decydujących o przyjęciu, że odpowiednią sumą z tytułu zadośćuczynienia należną powodowi jest kwota 500.000 zł. Wskazania wreszcie wymaga, że korekta w postępowaniu odwoławczym przyznanej przez sąd pierwszej instancji tytułem zadośćuczynienia sumy pieniężnej, możliwa jest wtedy, gdy suma ta rażąco odbiega od tej, która byłaby adekwatna do rozmiarów doznanej krzywdy. W uwzględnieniu wyżej powołanej argumentacji, w ocenie Sądu Apelacyjnego, w niniejszej sprawie nie zachodzą podstawy do takiej korekty.

Uzasadniona jest natomiast w części apelacja powoda. Także i w zakresie okoliczności mających wpływ na ustalenie wysokości należnego powodowi odszkodowania, Sąd Apelacyjny przyjmuje ustalenia Sądu I instancji za własne. Przypomnieć należy, że z ustaleń Sądu Okręgowego wprost wynika, iż wydatki związane z zakupem blendera, miksera, nawilżacza powietrza, odzieży do rehabilitacji i obuwia, sprzętu do rehabilitacji, przeprowadzeniem odpowiedniego remontu oraz konieczności przyjmowania przez powoda pokarmów bardziej kalorycznych i witaminizowanych – były uzasadnione. W sprawie nie był kwestionowany sam fakt poniesienia wydatków z tym związanych. To, że odpowiednie wydatki zostały w tym zakresie poczynione wynika z zeznań świadków – członków rodziny powoda. Okoliczność, że nie

tylko konieczne było poniesienie przedmiotowych wydatków, ale też, że zostały one poniesione znajduje potwierdzenie w zasadach doświadczenia życiowego. Skoro, przykładowo, powód niezbędnie wymagał odpowiedniego sposobu odżywiania, w tym spożywania pokarmów rozdrobnionych, to musiało dojść do zakupu blendera i miksera.

Podobnie rzecz się ma z wydatkami związanymi z zakwaterowaniem żony A. B. w czasie pobytu powoda w szpitalu.

W tym stanie rzeczy brak było podstaw do oddalenia powództwa w tej części, z tej tylko przyczyny, że powód nie dysponował rachunkami obrazującymi sporne wydatki. W zgodzie z zasadami doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania jest przyjęcie, że tego rodzaju wydatki, w czasie zajmowania się ratowaniem życia i zdrowia powoda, nie były szczegółowo przez rodzinę powoda ewidencjonowane, a w związku z tym, wobec upływu czasu, powód nie ma możliwości skorzystania z przedmiotowych rachunków. W takiej sytuacji zasadne było odwołanie się do treści art. 322 k.p.c.. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli w sprawie m.in. o naprawienie szkody, ściśle udowodnienie wysokości żądania nie jest możliwe lub jest nader utrudnione, sąd może w wyroku zasądzić odpowiednią sumę pieniężną według swej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy.

Zważyć zatem należy, że wskazana wyżej część wydatków została niewątpliwie przez powoda poniesiona, jak też ich poniesienie było konieczne z uwagi na skutki zdarzenia, za które odpowiadają pozwani. Stąd spełnione zostały przesłanki uzasadniające zasądzenie tych kosztów, stosownie do treści art. 444 § 1 k.c. Zważyć przy tym należy, że podane przez powoda kwoty związane z każdym z w/w wydatków, odpowiadają – w ramach doświadczenia życiowego – przeciętnym cenom rynkowym. W oczywisty sposób nie są to kwoty zawyżone, a w niektórych wypadkach uzasadniona jest ocena, iż są to kwoty minimalne.

I tak, w ocenie Sądu Apelacyjnego zasadne jest przyjęcie następujących kwot: 730 zł z tytułu zakupu blendera i miksera (k. 52 i 53 akt), 280 zł z tytułu zakupu nawilżacza powietrza (k.53), 13.647 zł z tytułu zakupu pokarmów kalorycznych i witaminizowanych (k. 316), 210 zł z tytułu zakupu odzieży rehabilitacyjnej i obuwia, 750 zł z tytułu zakupu sprzętu do rehabilitacji, 2.214 zł z tytułu zakwaterowania żony w czasie pobytu powoda w szpitalu (k. 52, 316), 7.760 zł z tytułu remontu domu dla przystosowania do potrzeb osoby niepełnosprawnej (k. 51). Łącznie zatem należało dodatkowo zasądzić na rzecz powoda kwotę 25.591 zł.

Bezzasadna jest natomiast apelacja powoda w tej części, w której kwestionuje on oddalenie powództwa co do kosztów zakupu i utrzymania samochodu. W tym zakresie Sąd Apelacyjny podziela ocenę Sądu I instancji, iż w sprawie nie zostało wykazane istnienie związku przyczynowego pomiędzy tymi wydatkami a szkodą powoda.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. i art. 385 k.p.c., orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100 zd.2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

SSA Anna Kowacz - Braun SSA Barbara Baran SSA Paweł Rygiel